שור של ב' שותפין. בשני שוורים של שנים לא מלי למיכעי דלר"י בן בתירא דאמר (סנהדרין דף עח.) בהכוהו עשרה בני אדם כזה אחר זה האחרון חייב ה"ג האחרון חייב ואי בכת אחת כולן פטורין ממיתה דכמיתת בעלים כך מיתת השור וכיון דפטורין ממיתה פטורין מכופר למ"ד לקמן אין השור בסקילה אין הבעלים משלמין כופר: **כופר אחד אחר רחמנא** ולא ב'. ואע"ג דלגבי חטאת אמר בפ' המקנא (שבת דף לב: ושם[ז]) גבי המוציא כסר לרה"ר והוציאו שניים חייבין ומסתמא כל אחד ואחד חייב חטאת אם כיון דכל אחד חייב חזרתו כרת מיחייב נמי אשגגתו חטאת ועוד חטאת דלגבוה אין להקשות אי מכיאין שתי חטאות אכל כופר דלאחיריו למה יהויא זה נמה שהשור לשנים: **כופר שלם אמר רחמנא ולא חצי כופר.** דוקא לענין כופר דלכפרה היא דמסתמא כפרה שלימה לריכה [ח]אבל לענין התשלומין אמר לקמן במרובה (דף עח:) ה' בקר ואפילו ה' חלאי בקר ושה אפילו מקלת שה דפ' אותו ואת בנו (חולין דף עט:) ודמו [אפילו] מקלת דמו דיקיר הדם (שם דף פח.) ואלי מתנות דהזכוע (שם דף קלב.) וכוכר ואפילו מקלת בכור דרים בכורות (דף ג. ושם[ז]) לא שייך לאתויי הכא והיא [ט]דמומס ולא אלי חומס דפ' יש בכור (שם דף מח:) שייך טפי והא דמשלם חם אלי כופר לר' יוסי הגלילי היינו כופר שלם דידיה וכן המית מי שחייב עבד ואלי בן חורין דהשולח (גיטין דף מב:) דמשלם אלי כופר ליורשים היינו כופר שלם דידיה[ט]: **חייבי כופר מאי.** ביורשי הניזק עלמו מבעיא ליה אם יכולין למשכנו: **ולימא** ליה אי הם הוה משתלם מגופו. הן פרכא לית ליה לר"י דאמר לד חמות במקומה עומדת וכן היא פירכא דהוה מערקנא ליה לאגמא אבל ההיא פירכא דמודינא ומפטרי אתיא אף אליבא דר"י [י]דכיון דאייעד לאו קנסא הוא: **לאו** תורא בעית לשלומי. וא"ת אי הוה חם לא הוה משתלם אלא כמו שהשור שוה והשתא משלם כל אלי נזק מהעלייה אע"פ שאין השור שוה כל כך וי"ל דהשתא נמי לא משלם אלא בשויו של שור: אי

אי לר"י דעבד ליה שמירה פחותה ולא עבד ליה שמירה מעולה אי לר"א בן יעקב דלא עביד ליה שמירה כלל דתניא ר"א בן יעקב אומר אחד תם ואחד מועד ששמרן שמירה פחותה פטורין והא קמ"ל ר' יעקב דמעמידין להן אפוטרופין לתם לגבות מגופו א"ל הכי קאמר חדא דאית ביה תרתי טעמא רבינא אמר רשות משנה איכא בינייהו כגון דהוה מועד ונתפקח החרש ונשתפה השוטה והגדיל הקטן ר"י סבר הרי הוא בחזקתו ר' יעקב סבר רשות משנה: ת"ר [א]אפוטרופסים משלמין מן העלייה [ב]ואין משלמין כופר מאן תנא [ג]כופרא כפרה ויתמי לאו בני כפרה נינהו א"ר חסדא ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא דתניא [ד]ונתן * פדיון נפשו * דמי ניזק ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר * דמי מזיק מאי לאו בהא קמיפלגי דרבנן סברי כופרא ממונא הוא ור' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה סבר כופרא כפרה א"ר פפא לא דכ"ע כופרא כפרה הוא והכא בהא קמיפלגי רבנן סברי בדניזק שיימינן ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה סבר בדמזיק שיימינן מ"ט דרבנן נאמרה שיתה למטה ונאמרה שיתה למעלה מה להלן בדניזק אף כאן בדניזק ור' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה סבר ונתן פדיון נפשו כתיב מיהו כי שיימינן בדניזק שיימינן * משבח ליה רבא לר"ג בדרב אחא בר יעקב דאדם גדול הוא א"ל לכשיבא לידך הביאהו לידי כי אתא לגביה א"ל בעי מינאי מילתא בעא מיניה שור של שני שותפין כיצד משלמין כופר [ה]משלם האי כופר והאי כופר כופר אחד אמר רחמנא ולא שני כופרין האי חצי כופר והאי חצי כופר כופר שלם אמר רחמנא ולא חצי כופר אדיתיב וקא מעיין בה א"ל [ו]תנן [ז]חייבי ערכין ממשכנין אותן [ח]חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן חייבי כופרין מאי כיון דכפרה הוא כחטאת ואשם דמי מחמר חמיר עילויה ולא בעי משכוניה או דלמא כיון דלחבריה הוא דבעי מיתבא ליה ממונא הוא ולא לגבוה הוא ולא חמיר עליה [ט]ובעי משכוניה אי נמי כיון דהוא לא חטא וממוניה הוא דאזיק לא חמיר מילתא עילויה ובעי משכוניה א"ל שבקן [י]אסתגר בקמייתא: ת"ר [יא]שאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל משלם חצי נזק הועד בבית שואל והחזירו לבעלים בעלים משלמין חצי נזק ושואל פטור מכלום אמר מר שאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל חצי נזק ואמאי לימא ליה תורא שאילי אריא לא שאילי אמר רב הכא במאי עסקינן [יב]שהכיר בו שהוא נגחן ונימא ליה תם שאילי מועד לא שאילי משום דא"ל [יג]סוף סוף אי תם הוה פלגא בעית שלומי השתא נמי זיל שלים פלגא נזקא ונימא ליה אי תם הוה משתלם מגופו משום דא"ל סוף סוף את לאו תורא בעית שלומי לדידי ונימא ליה אם

מסורת הש"ס

א) [לקמן מח:], ב) לעיל ס. מכות כ:, ג) לקמן קכ: ערכין כח., ד) [ני' הערוך איתמנד פי' חליתי מחלת הנאלה כגון אמתים אי שהוא בלשון יון חולה], ה) ס"א מעליה, ו) [ר"ה זה], ז) [ר"ה וכיון], ח) [דחמס ולא אלי חמס כל"ל], ט) [וע' חוס' ב"ב ט: ד"ה וכגון ובמהרדרן פו. ד"ה דכר],

תורה אור השלם

1. אם כֹּפֶר יוּשַׁת עָלָיו וְנָתַן פִּדְיֹן נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יוּשַׁת עָלָיו:
שמות כא ל

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מייבי וכו' דכיון דלכפורה:
(ב) ד"ה כעלים כו' מיסא קיבל עליה:

גליון הש"ם

גמ' ונתן פדיון נפשו. עי' ערכין דף כ ע"א תוד"ה דמי: שם דמי ניזק. עי' ירושלמי פ"ה דשבועות: שם דמי מזיק. עי' לקמן דף פד ע"א תוס' ד"ה אלא: שם משבח ליה רבא. כעין זה ברכות דף לח ע"א וש"נ: תוס' ד"ה כופר שלם כו' אבל לענין התשלומי. עי' ב"ב דף ט ע"ב תוס' ד"ה וכגון: ד"ה ולימא בו' רבינו דאייעד. עי' לעיל דף לגו ע"א תוס' ד"ה פלג. ולקמן דף מה ע"ב תוס' ד"ה לא:

עין משפט נר מצוה

כח א מי' פ"ו מהלכות מזקי ממון הלכה ד:
כט ב מי' שם פ"ש הל"ו:
ל ג מי' שם והלכה ד:
לא ד מי' שם הלכה ה:
לב ה מי' פ"ג מהלכות ערכין הלכה יד:
לג ו מי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה י:
לד ז מי' פ"ו מהלכות מזקי ממון הלכה ד:
לה ח ט י מי' שם פ"ד הלכה ח ט ופ"ש מהלכות ומת"מ:

מוסף רש"י

מאן תנא כופרא כפרא. לכפר על זה שהרג שורו את האדם (מכות ב:). דרבנן סברי כופרא ממונא. שהזיק גופו של זה ומתחייב ליוקיר דמי ההרוג (שם). סבר כופרא כפרה. לכפר על עלמו שחייב מיתה בידי שמים, לפיקך יתן דמי עלמו (שם). בדניזק שיימינן. בהכי הוא ליה כפרה כי יתיב דמי ניזק, ולקמיה מפרש טעמיה (שם). מ"ט דרבנן. דאילו ר' ישמעאל מפתחר טעמיה, מין דכופרא כפרה, דמי עלמו ביה למיקב (שם). נאמרה שיתה למטה. בנופל חיסה הרה, כאשר יפיל עליו בעל האשה (שם). מה להלן בדניזק. שמשלם דמי ולדות שנוקו (שם). ונתן פדיון נפשו כתיב. דעתן את הכופר (שם). ורבנן. אמרי לך, אין ולאי פדיון נפשו הוא, דכופרא כפרה, מיהו בדניזק שיימינן, ובהכי הוא למזיק פדיון נפשו (שם). ממשכנין אותן. נזכר נהגם לגמיהן ונוטל בעל כרחו (ערכין כג.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com